

İKİZ KARDEŞ

Kâzım YOLDAŞ¹

Bu yazımızda değerli okuyucularımıza XVI. asır şâirlerimizden Taşlıcalı YAHYÂ BEY'in bir kerametinden bahsedeceğiz. Ömrü Anadolu ve Rumeli'de bir savaştan öbürüne koşmakla geçen Yahyâ Bey, Osmanlı'nın en ihtişamlı döneminde yaşamış bir asker şairimizdir. Yavuz Sultan Selim'in Çaldıran ve Mısır seferlerine katılmış, Viyana, Alman ve Bağdat seferlerinde Kanûni Sultan Süleyman ile birlikte bulunmuş mücahit bir Osmanlı gâzisidir. Bu asker hüviyetini şairlerinde de görmek mümkündür. Kahramanlık seciyesini dedesi Yavuz'dan irsiyet alan fakat Hürrem Sultan'ın entrikalarıyla katledilen Şehzâde Mustafa için, içi yanarak yazdığı:

"Meded meded bu cihanın yıkıldı bir yanı

*Ecel celâlileri aldı Mustafa Han'ı "*²

beytiyle başlayan meşhur mersiyesi yüzünden Rüstem Paşa tarafından nizam-ı âlem için idamı istenen Yahya Bey, bu ölümden Kanûni'nin rıza göstermemesi sayesinde kurtulmuştur. Bu vak'a üzerine Bosna eyâletinde bulunan İzvornik sancağına sürülmüş, ömrünün sonuna kadar burada kalmıştır.³

İşte bu asker şairimizin bahsedeceğimiz kerameti Şâh u Gedâ⁴ adlı mesnevisinde geçmektedir. Bu manzum hikâyenin başında yer alan şehrengiz mahiyetindeki bir bölümünde şair İstanbul'u anlatır. O zamanki ismiyle Kostantiniye, Âl-i Osman padişahının tahtıdır. Alemin gözbebeğidir. Yâr gibi surdan gümüştü bir kemer kuşanmıştır. Güneş ona kale kumandanı, yıldızlar hisar erleridir. Evleri şiiir gibi dizilmiş, süslü ve mamurdur. Hiç kimse bir yerinde kusur bulamaz. Bütün bu özellikleri ile İstanbul, bi-hakkın zamanın yüzüyudur.

Yahyâ Bey, 16. asır İstanbul'undan sunduğu bu canlı tablo içerisinde Ayasofya'ya özel bir yer ayırmıştır. Şair bu meşhur camii kişileştirerek ayrıntılı bir şekilde tavsif eder. Ayasofya'yı büyük bir şeyhe ve zamanın kutbuna benzetir. Herkes onun duasına muhtaçtır. Kubbesi başında ulu bir taç gibidir. İki minaresi aslında iki dua elidir. O, Allah'a itaatin tarlası, duanın harmanıdır. Cennet gibi onun da sekiz kapısı vardır. Yeşil direkleri o cennetin servileridir. Kandilleri par par yanar. Kemerleri vecde gelip secdeye varmışlar, direkleri sanki müminlerle

¹ Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, kazimyoldas@gmail.com.

² Mehmet ÇAVUŞOĞLU, Yahyâ Bey Divân, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yay. İstanbul 1977, s.165.

³ Nihat Sami BANARLI, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, MEB. Yay., İstanbul 1971, C1, s. 599.

⁴ Kâzım YOLDAŞ, Taşlıcalı Yahyâ Bey, Şâh u Gedâ (İnceleme-Metin), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Malatya 1993.

beraber saf saf namaza durmuşlardır. İçi dışı bir müminin kalbi kadar paktır, temizdir. Mahfil üzerinde güzel sesli hafızlar yuvasında öten bülbüllere benzerler.

Ayasofya ile ilgili bu bölümün asıl çarpıcı yanı başlığıdır: “ TEV’EMÂN-I MESCÎD-İ AKSÂ OLAN MEŞHÛR-I DÜNYÂ AYASOFYANIN TA’RÎF-İ LATÎFİDÜR ” serlevhasıyla Yahyâ Bey Ayasofya’yı Mescid-i Aksâ ile ikiz kardeş ilân etmiştir. Şairimizin o zamanki maksadı farklı olabilir. Fakat gerçek şu ki, Yahyâ Bey sanki dört yüz sene mesafeden bu iki ulu mabedin makûs talihini görmüş ve gayet manidâr haber vermiş. Siz buna ister keramet, ister önsezi, ister uğursuz bir rastlantı deyin. Yüzyıllar boyunca İslam’ın fetih sembolü olan bu ikizler ne yazık ki bugün esarette birleşmiş. Biri kendisi hür, ülkesi esir. Diğeri hür bir ülkede kendisi esir. Bu İKİZLERin yakın bir gelecekte yeni fetihlerin sembolü olması dileğiyle...

